



Sporočilo za javnost

Luxembourg, 14. december 2022

Hiter odziv EU v višini 100 milijard EUR za zaščito delovnih mest med pandemijo COVID-19: učinek nejasen

Orodje EU v višini 100 milijard EUR za podporo delavcem in podjetjem v državah članicah, ki so bili prizadeti zaradi krize (instrument SURE), je bil hiter odziv na zmanjšanje tveganja množičnega odpuščanja zaradi pandemije koronavirusa, je v svojem novem poročilu zapisalo Evropsko računsko sodišče (Sodišče). Zaradi zasnove tega novega orodja, ki ga je oblikovala Evropska komisija, in zaradi pomanjkanja zanesljivih podatkov na nacionalni ravni pa učinka instrumenta SURE na ohranitev delovnih mest ni mogoče ustrezno oceniti. Sodišče priporoča, naj Komisija opravi celovito oceno podpore iz instrumenta SURE, da bi pridobila izkušnje za prihodnja krizna orodja. To bo tudi priložnost, da se ugotovi, kako je bilo obvladovano tveganje goljufij, saj so vse države, ki so uporabljale instrument SURE, razen ene, poročale o nepravilnostih in domnevnih goljufijah.

Zaradi pandemije COVID-19 je bilo v EU ogroženih več milijonov delovnih mest. EU se je odzvala hitro, in sicer z instrumentom SURE, na podlagi katerega so lahko vse države Unije prejele dolgoročno posojila z nizko obrestno mero. Sredstva so lahko porabile za pripravo novih shem za ohranjanje delovnih mest ali za razširitev obstoječih (kot so skrajšani delovni čas, začasno čakanje na delo ali subvencije plač), pa tudi za zdravstvene ukrepe. Za posojila je zaprosilo 19 držav članic, izplačanih pa je bilo že skoraj 92 milijard EUR. Več kot polovico tega zneska pomenijo posojila, dodeljena Italiji in Španiji.

„Instrument SURE je bil prilagojen izrednim razmeram, sredstva EU pa so bila na razpolago hitro in učinkovito, da bi se ublažile posledice pandemije za delavce in podjetja,“ je dejala Iliana Ivanova, članica Sodišča, ki je vodila revizijo. „Vendar celoten učinek instrumenta še ni znan. Kljub nekaterim znakom uspeha ni dovolj trdnih podatkov za oceno, koliko delovnih mest je bilo dejansko ohranjenih.“

Komisija je sredstva iz instrumenta SURE državam članicam uspela zagotoviti hitro, in sicer sedem mesecev po razglasitvi pandemije, kar je hitreje kot v standardnih postopkih financiranja. Vendar kljub nekaterim znakom, da je iz instrumenta SURE v najhujšem obdobju krize pomoč prejelo milijone delavcev, prispevka instrumenta k zmanjševanju brezposelnosti ni mogoče v celoti

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celo poročilo je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

oceniti. To je deloma zato, ker njegovega učinka ni mogoče ločiti od učinka podpornih shem držav članic.

Zaradi inovativnih pravil EU za instrument SURE so imele države članice precej svobode pri izbiri, za kaj bodo porabile denar. Prav tako se ni zahtevalo, da Komisija oceni, ali so nadzorni sistemi držav dovolj trdni. Glede na to revizorji poudarjajo, da so ukrepi za odzivanje na krize, kot so sheme za ohranjanje delovnih mest, v splošnem dovzetni za zlorabe. V primeru instrumenta SURE je 18 od 19 držav članic odkrilo nepravilnosti ali goljufije in vse takšne primere raziskalo, zaradi česar je prišlo do izterjave nepravilno porabljenih sredstev v 13 državah članicah. Komisija sama ni uvedla nobene preiskave, saj so bile za to pristojne države članice. Če se odkrije zloraba, morajo posojila odplačati države članice, zato je finančno tveganje za proračun EU majhno. Vendar za EU obstaja tveganje škode za njen ugled, kadar se ukrepi, ki se financirajo iz njenega proračuna, dojemajo kot dovzetni za goljufije.

Komisija je ocenila, da so države, ki so uporabile instrument SURE, zaradi bonitetne ocene EU, ki je AAA, prihranile približno 8,5 milijarde EUR pri plačilih obresti. Italija, Španija, Romunija, Poljska in Grčija predstavljajo 86 % skupnih ocenjenih prihrankov.

Informacije o poročilu

Instrument SURE je začasno orodje, katerega veljavnost se izteče letos. Komisija za financiranje posojil najema posojila na kapitalskih trgih z izdajo obveznic. Tokrat je prvič izdala socialne obveznice, na podlagi katerih se zahtevajo pozitivni socialni izidi. Vseh 27 držav članic EU skupaj jamči za 25 % vseh posojil iz instrumenta SURE, kar pomeni zaščito v primeru neplačila neke države. Za ostalih 75 % se jamči s proračunom EU. Komisija ocenjuje, da je bilo z instrumentom SURE v letu 2020 podprtih približno 31,5 milijona ljudi in 2,5 milijona podjetij, leta 2021 pa je pomoč programov za ohranjanje delovnih mest, financiranih iz instrumenta SURE, koristilo devet milijonov ljudi.

Posebno poročilo 28/2022: Podpora za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (instrument SURE) – S finančnimi sredstvi iz instrumenta SURE se je prispevalo k ohranjanju delovnih mest med krizo zaradi COVID-19, vendar celotni učinek instrumenta ni znan – je na voljo na [spletišču Sodišča](#).

Kontakti za medije

Tiskovni urad Sodišča: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – T: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – T: (+352) 691 551 502